

Nr 112

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa markförvärv för försvaret; given Stockholms slott den 2 mars 1956.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa markförvärv under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 2 mars 1956.*

Närvarande

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, frågor angående vissa markförvärv för försvaret och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för vissa markförvärv under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond för budgetåret 1956/57 beräkna investeringsanslag av respektive 9 700 000 kronor, 500 000 kronor, 7 000 000 kronor och 1 550 000 kronor. Vid anmälan av dessa anslagsfrågor anförde jag, att ytterligare utredningar var erforderliga innan slutlig ställning kunde tagas till vissa föreslagna markförvärv och att jag hade för avsikt att senare under riksdagen anmäla dessa ärenden.

Sedan utredningarna numera slutförts, upptager jag i det följande till behandling frågor om anslag till markförvärv för försvaret.

Medelsbehovet för nästa budgetår för de markförvärv som här anmäles uppgår till sammanlagt 18 550 000 kronor.

Några detaljerade kostnadsberäkningar för de olika förvärven har jag i det följande icke angivit. Närmare upplysningar i fråga om kostnaderna torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Försvarets fastighetsfond

Arméns delfond

[1] **Vissa markförvärv för armén.** Såsom förut anförts har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (bil. 25, punkt 9) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa markförvärv för armén beräkna ett investeringsanslag av 9 700 000 kronor. Jag anmäler nu det slutliga medelsbehovet i detta hänseende.

Förvärv av stridsskjutningsområde vid Strängnäs

Enligt den av riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1955: 110 beslutade omorganisationen av Upplands regemente m. fl. förband skall bland annat infanteriutbildningen vid Upplands regemente upphöra och nuvarande Södermanlands pansarregemente ombildas till regemente för pansarinfanteriutbildning. Såsom framgår av propositionen förutsättes att ett stridsskjutningsområde anskaffas för det nybildade pansarinfanteriregementet.

I skrivelse den 17 oktober 1955 har *fortifikationsförvaltningen* framlagt förslag till anskaffning av ett stridsskjutningsområde för det nybildade förbandet. Enligt förslaget skall ett vid Dammkärr—Djäknekärr cirka 10 kilometer sydväst om Strängnäs beläget område förvärvas. Områdets areal utgör omkring 1 915 hektar, varav 340 hektar åker och 1 300 hektar produktiv skogsmark samt 275 hektar annan mark. Antalet fastigheter, som helt eller delvis kommer att beröras av markförvärvet, uppgår till 35, fördelade på 15 olika ägare. Inom området är bosatta sammanlagt 76 personer.

Fortifikationsförvaltningen anför i skrivelsen vidare bland annat följande.

Det till förvärv föreslagna området är beläget på lämpligt avstånd från regementets kaserner. Goda vägförbindelser finnes eller kan utan alltför stora kostnader ordnas. De skadeverkningar som kan beräknas uppkomma ur social och näringspolitisk synpunkt genom att området tages i anspråk såsom skjutfält synes bli förhållandevis begränsade. Inom området är bosatta 20 familjer, tillsammans omfattande 74 personer, jämte två ensamstående personer. Då fortifikationsförvaltningen har för avsikt att bibehålla vissa gårdar, som är belägna i utkanterna av området, såsom arrendegårdar, synes möjlighet kunna beredas några av dessa familjer att kvarbo. Skadeverkningarna ur jordbrukssynpunkt har bedömts såsom relativt ringa med hänsyn till att knappast några av de inom området belägna gårdar, där jordbruket måste helt nedläggas, kan betecknas såsom mera värdefulla ur jordbrukssynpunkt. De gårdar vars brukningscentra är belägna utanför området och som därför endast delvis kommer att beröras av förvärvet synes — såvitt nu kan bedömas — komma att bestå såsom självständiga jordbruksenheter. Vad skogsbruket beträffar må framhållas, att större delen av området är skogbevuxet och att skogen inom vissa delar av området är av mycket god beskaffenhet. För att undvika värdeförstöring genom skottskador på den mogna skogen har planerats att, innan området tages i anspråk för sitt ändamål, verkställa avverkningar inom området i största möjliga utsträckning. Även därefter kommer emellertid skogsbruk att kunna bedrivas inom området i betydande utsträckning.

Med hänsyn till omfattningen av det föreslagna förvärvet har fortifikationsförvaltningen inhämtat yttrande från länsstyrelsen i Södermanlands län, som förklarar sig icke vilja resa någon erinran mot att området förvärvas av kronan. Länsstyrelsen har emellertid framhållit angelägenheten

av att allt göres för att minska de genom förvärvet uppkommande skadeverkningarna.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att medel beräknas under förevarande anslag för att genomföra ifrågavarande förvärv.

Försvarets fastighetsnämnd, som avgivit yttrande i ärendet, anför att nämnden funnit det till förvärv föreslagna området synnerligen lämpligt för avsett ändamål. Med hänsyn till de olägenheter för de inom området boende, som det föreslagna förvärvet skulle föra med sig, har emellertid fastighetsnämnden undersökt om icke i trakten av Strängnäs befintlig mark i kronans ägo skulle kunna tagas i anspråk för anordnande av ifrågavarande stridsskjutningsområde. De två områden, som bedömts kunna komma ifråga, är dels ett område vid Rosöga, beläget cirka 20 kilometer sydväst Strängnäs, dels Åkers revir, beläget cirka 30 kilometer söder Strängnäs. Genom arméstabens försorg har undersökning rörande de båda områdenas lämplighet ur stridsskjutningssynpunkt verkställts. Intet av områdena har emellertid visat sig användbart såsom stridsskjutningsområde.

Utvidgning av Bodens garnisons skjutfält

Skjutfältet, som inberäknat viss domänmark har en areal av cirka 5 800 hektar, användes såsom övnings- och skjutterräng av samtliga till Bodens garnison hörande förband och utnyttjas sålunda för skjututbildning såväl med eldhandvapen som med artilleri. Skjutfältets form är emellertid otillfredsställande, då fältets mellersta del är alltför smal, vilket i hög grad minskar fältets användbarhet, särskilt som artilleriskjutfält.

För att minska dessa olägenheter föreslår *fortifikationsförvaltningen* i skrivelse den 14 januari 1956 att skjutfältet utvidgas genom att två å ömse sidor om fältets mellersta och smalaste del belägna områden med en sammanlagd areal av cirka 715 hektar tages i anspråk av kronan. Fortifikationsförvaltningen räknar med att dessa områden, som utgöres av skogsmark och vattenområden m. m. och endast till en mindre del av åker, måste förvärvas av kronan. En mindre del torde möjligen kunna tagas i anspråk genom arrendering. Fortifikationsförvaltningen hemställer att medel beräknas under förevarande anslag för att genomföra ifrågavarande förvärv.

Övnings- och skjutfält för en pansarbataljon i Boden

I proposition denna dag angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1956/57 m. m. (nr 110) har föreslagits att en pansarbataljon skall organiseras i Boden för försvaret av övre Norrland. Förbandet föreslås i administrativt hänseende bli anslutet till Norrbottens regemente.

För det nya pansarförbandet erfordras dels ett övningsfält och dels ett

skjutfält. För övningsfältet måste helt ny mark anskaffas, då den för pansarfordon användbara övningsmark som försvaret förfogar över i Bodentrakten helt utnyttjas av andra trupperheter. Såsom skjutfält kan luftvärnsskjutfältet i Tåme intill Bottenviken utnyttjas sedan fältet avsevärt utvidgats.

I skrivelse den 6 februari 1956 har *fortifikationsförvaltningen* hemställt att medel för nästa budgetår måtte beräknas under förevarande anslag för förvärv av övningsfält och skjutfält för den föreslagna pansarbataljonen i Boden. Av skrivelsen inhämtas bland annat följande. Såsom övningsfält har föreslagits ett område beläget i omedelbar anslutning till nordvästra delen av Bodens garnisons skjutfält. Enligt fortifikationsförvaltningen är området mycket lämpligt beläget i närheten av pansarbataljonens blivande förläggning. Markbeskaffenheten synes delvis vara lämplig för stridsvagnskörningar men delvis mindre tillfredsställande. Ur jordpolitisk synpunkt anser fortifikationsförvaltningen att vissa skäl talar mot ett förvärv av området. Något annat lämpligt område har emellertid hittills icke kunnat uppletas. Områdets areal utgör omkring 270 hektar, varav 82 hektar åker och återstoden skogsmark m. m. Fortifikationsförvaltningen räknar emellertid med att även vissa utanför området belägna fastighetsdelar måste inlösas i samband med ett förvärv.

För att erhålla ett användbart pansarskjutfält i Tåme bör enligt fortifikationsförvaltningen det befintliga luftvärnsskjutfältet, som omfattar cirka 105 hektar, utökas med ett i anslutning till fältets sydöstra del beläget område, som huvudsakligen utgöres av en halvö i Bottenviken. Området, som är obebyggt och består av skogsmark och impediment, har en areal av cirka 335 hektar. Några betänkligheter mot förvärvet ur allmän synpunkt föreligger icke.

Utvidgning av Bodens artilleriregementes handövningsfält

I skrivelse den 30 augusti 1955 föreslår *fortifikationsförvaltningen* att ifrågavarande handövningsfält, som blivit för litet för regementets behov, utvidgas med ett område om cirka 15 hektar.

Oförutsedda utgifter

I skrivelse den 30 augusti 1955 anför *fortifikationsförvaltningen* i fråga om medelsbehovet för oförutsedda utgifter för markförvärv i huvudsak följande.

Under senare år har som regel ett särskilt belopp beräknats för att möta oförutsedda utgifter i samband med markförvärv. I de fall där expropriation måste tillgripas kan det inträffa att den fastställda expropriationsersättningen överstiger det vid anslagsberäkningen uppskattade värdet av expropriationsföremålet. Dessutom kan prisstegringar inträffa under den ofta ganska långa tid som förflyter innan förvärvet kan genomföras. Genom

att särskilda medel anvisats för att möta oförutsedda utgifter har det i många fall blivit möjligt att undvika särskilda riksdagsäskanden för att täcka sådana kostnadsökningar.

De för oförutsedda utgifter anvisade medlen har vidare i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall utnyttjats för att bestrida kostnader för smärre kompletteringar av fastighetsbeståndet. Denna anordning har visat sig mycket värdefull. Bland annat har det varit möjligt att genomföra önskvärda mindre markförvärv vid tillfällena, då ett snabbt beslut kunnat medföra ekonomiskt fördelaktiga inköp, t. ex. då en fastighet utbjudits till försäljning genom mäklare eller på auktion.

Det förekommer numera ofta att städer och tätbebyggda samhällen, som har svårt att erhålla lämplig mark för sin expansion, ställer krav på att få förvärva mark från militära övningsfält och kasernområden för bostadsbebyggelse eller annat ändamål. Vid prövningen av sådana ofta mycket väl motiverade önskemål har det icke sällan visat sig att den mark, varom fråga är, visserligen är behövlig för militärt ändamål men likväl skulle kunna avstås om kompensation kunde erhållas i form av annan mark. Detta förhållande har ofta medfört att vederbörande militära myndigheter som villkor för att avstå ett markområde uppställt krav på direkt markbyte. Sådana byten kan emellertid sällan genomföras. Från de ansvariga militära myndigheternas sida kan som regel icke påräknas någon medverkan till den anordningen, att marken först på vanligt sätt försäljes och att medel sedan i föreskriven ordning äskas för anskaffande av kompensationsmark. Detta beror främst på ovissheten huruvida sådant medelsäskande kommer att bifallas men även på den tidsutdräkt, som angivna förfarande innebär.

Vid anmälan av propositionen 1955:185 angående överlåtelse av viss kronan tillhörig mark m. m. upptogs detta spörsmål till behandling. Föredragande departementschefen framhöll därvid (s. 4) angelägenheten av att städers m. fl. behov av att förvärva mark av försvaret för bebyggelse m. m. tillgodoses i största möjliga utsträckning. Departementschefen framhöll emellertid vidare att detta förutsätter att, då fråga är om mark av sådan betydelse som övningsfält, kasernområde eller dylikt, att den icke utan olägenhet kan avstås med mindre annan mark erhålles som kompensation, medel ställes till förfogande för erforderligt kompensationsförvärv. Riksdagen (SU 130, rd. skr. 302) förklarade sig dela denna uppfattning. Under erinran härom uttalar fortifikationsförvaltningen att ett icke alltför snävt tilltaget belopp bör stå till förfogande under de olika markförvärvsanslagen för att kompensationsförvärv av begränsad omfattning skall kunna medgivas så snart en försäljning blivit beslutad.

Åberopande det anförda hemställer fortifikationsförvaltningen, såvitt avser armén, att ett belopp av 500 000 kronor beräknas för oförutsedda utgifter för nästa år.

Förvärv av förråd för fortifikationsförvaltningens byggnadsmateriel m. m.

I skrivelse den 17 februari 1956 har *fortifikationsförvaltningen* föreslagit att medel under förevarande anslag måtte beräknas för förvärv av två i anslutning till varandra belägna fastigheter, bestående av fabriks- och magasinsbyggnad m. m. jämte tomtområden, ävensom ett i närheten av nämnda fastigheter beläget mindre markområde om cirka 15 000 kvadratmeter. Ifrågavarande byggnader är avsedda för förvaring av materiel och maskiner avsedda för fortifikationsförvaltningens och byggnadsstyrelsens byggnadsverksamhet m. m.

Ärendet är av sådan natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har efter samråd med chefen för armén föreslagit att medel för nästa budgetår beräknas under förevarande anslag för förvärv av mark för stridsskjutningsområde vid Strängnäs, utvidgning av Bodens garnisons skjutfält, övnings- och skjutfält för en pansarbataljon i Boden samt utvidgning av Bodens artilleriregementes handövningsfält. Vidare har fortifikationsförvaltningen äskat 500 000 kronor för oförutsedda utgifter för markförvärv för armén, varjämte ämbetsverket hemställt att medel måtte beräknas även för förvärv av två fastigheter jämte ett markområde avsedda för förråd för fortifikationsförvaltningens byggnadsmateriel m. m.

I fråga om förvärvet vid Strängnäs, som är det mest betydande av de föreslagna markförvärven och som omfattar en areal av omkring 1 915 hektar, vill jag framhålla att förslaget föregåtts av omfattande undersökningar som visat att något annat tillnärmelsevis lika lämpligt område icke finnes i trakten av Strängnäs. Förslaget har vidare tillstyrkts av försvarets fastighetsnämnd och länsstyrelsen i Södermanlands län. Jag föreslår därför att förvärvet genomföres.

Beträffande kostnaderna får jag såsom förut nämnts hänvisa till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. I detta sammanhang vill jag dock framhålla att betydande inkomster — enligt fortifikationsförvaltningens beräkningar cirka 1 500 000 kronor — kommer att kunna tillföras statsverket genom skogsavverkningar inom området i fråga. Vidare bör beaktas att värdet av de områden av övningsfälten i Uppsala, som frigöres för bostadsbebyggelse och andra civila ändamål till följd av den ifrågavarande omorganisationen, är av sådan storlek att det torde täcka den beräknade kostnaden för stridsskjutningsområdet frånräknat värdet av den avverkningsbara skogen.

Beträffande stridsskjutningsområdet vid Strängnäs får jag slutligen anmäla att ett enskilt företag planerat att anlägga en linbana för råvarutransporter över den mark som avses att tagas i anspråk för skjutfältet. Företaget i fråga har i skrivelse till Kungl. Maj:t förbehållit sig rätt till ersättning för den händelse skjutfältet skulle förhindra eller försvåra utförandet av linbaneanläggningen. Då det för närvarande är omöjligt att avgöra om och i vad mån kronan kan bli ersättningskyldig har fortifikationsförvaltningen ej tagit hänsyn härtill i sina kostnadsberäkningar.

Utvidgningen av Bodens garnisons skjutfält är ett önskemål som fortifikationsförvaltningen anmält i sina äskanden för de senaste budgetåren. Genom förvärv av mark å ömse sidor om fältets mellersta och smalaste del kan fältets användbarhet i hög grad förbättras, särskilt som artilleriskjutfält. Den mark som här kan komma i fråga, sammanlagt cirka 715 hektar, utgöres huvudsakligen av skogsmark och vattenområden och endast till en mindre del av åker. Jag har för avsikt att senare underställa ärendet fastighetsnämnden för bedömande av lämpligaste gränsdragning m. m. Jag räknar emellertid med att förvärvet i stort genomföres.

För den pansarbataljon, som enligt förslag till riksdagen skall organiseras i Boden, erfordras ett övningsfält och ett skjutfält. Jag biträder de förslag till markförvärv för dessa ändamål, som fortifikationsförvaltningen framlagt. För bedömande av lämpligaste gränsdragning m. m. avser jag att inhämta fastighetsnämndens yttrande i ärendet.

Den föreslagna utvidgningen av Bodens artilleriregementes handövningsfält med ett område om cirka 15 hektar kan jag tillstyrka. Förslaget att förvärva förenämnda två fastigheter m. m. avsedda för förråd för fortifikationsförvaltningen kan jag också biträda.

Jag räknar med att ett belopp av 9 500 000 kronor skall förslå för att genomföra ifrågavarande förvärv samt för oförutsedda utgifter för markförvärv för armén.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv för armén* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 9 500 000 kronor.

Marinens delfond

[2] **Vissa markförvärv för marinen.** Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition (bil. 25, punkt 16) föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa markförvärv för marinen* för budgetåret 1956/57 beräkna ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Jag anmäler nu det slutliga medelsbehovet för detta ändamål.

Förvärv av mark m. m. för skjutplatserna vid Stabbfjärden och på Stabboön

Ifrågavarande skjutplatser är belägna i Stockholms södra skärgård och utnyttjas av flottan för luftvärnsskjutning. Med hänsyn till ökad utflytning av sommargäster till platser i närheten av nämnda område och ökad trafik inom området av småbåtar föreslår *fortifikationsförvaltningen* i skrivelse den 30 augusti 1955 att samtliga öar och skär jämte vattenområden och fiske inom det av skjutningarna berörda farliga området förvärfvas av kronan för att därigenom säkerställa fortsatta skjutövningar på platsen. Ämbetsverket hemställer att medel för nästa budgetår beräknas under förevarande anslag för att genomföra ifrågavarande förvärv.

Oförutsedda utgifter

Fortifikationsförvaltningen, som hänvisar till vad ämbetsverket anfört i fråga om oförutsedda utgifter för markförvärv för armén (jfr s. 5 o. 6), föreslår att för detta ändamål för marinens del beräknas ett icke alltför snävt tilltaget belopp för nästa budgetår. Beloppet avses, förutom för att bestrida oförutsedda utgifter vid genomförandet av markförvärv för marinen, för smärre kompletteringar av marinens fastighetsbestånd och för inköp av kompensationsmark vid försäljningar av mark tillhörande marinen.

Departementschefen

Jag föreslår att 500 000 kronor beräknas under förevarande anslag för att genomföra det föreslagna förvärvet av mark m. m. för skjutplatserna vid Stabbfjärden och på Stabboön samt för oförutsedda utgifter för markförvärv för marinen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Vissa markförvärv för marinen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Flygvapnets delfond

[3] **Vissa markförvärv för flygvapnet.** Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition (bil. 25, punkt 23) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa markförvärv för flygvapnet för budgetåret 1956/57 beräkna ett investeringsanslag av 7 000 000 kronor. Jag anmäler nu det slutliga medelsbehovet för detta ändamål.

Markförvärv för flygfältsarbeten m. m.

I skrivelse den 12 augusti 1955 har *flygförvaltningen* för nästa budgetår anmält ett medelsbehov av 8 200 000 kronor för markförvärv för flygfältsarbeten, 300 000 kronor för markförvärv för bomb- och skjutplatser

samt 100 000 kronor för oförutsedda markförvärv eller sammanlagt ett medelsbehov av 8 600 000 kronor.

Oförutsedda utgifter

Fortifikationsförvaltningen föreslår, med hänvisning till vad ämbetsverket anfört i fråga om oförutsedda utgifter för markförvärv för armén (jfr s. 5 o. 6), att 300 000 kronor beräknas för nästa budgetår för oförutsedda utgifter för markförvärv för flygvapnet. Beloppet avses främst för att möjliggöra smärre kompletteringar av flygvapnets fastighetsbestånd och för förvärv av kompensationsmark i anledning av försäljningar.

Det av myndigheterna anmälda medelsbehovet under anslaget utgör sålunda tillhoppa (8 600 000 + 300 000 =) 8 900 000 kronor.

Departementschefen

Såsom jag framhöll vid anmälan av detta anslag föregående år (jfr prop. 1955:109, s. 21) har markförvärven för flygfältsarbeten blivit alltmer omfattande beroende på att de nya banor m. m. som bygges ofta måste läggas utanför fält eller andra markområden, som redan innehas av kronan.

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 7 000 000 kronor. Huvuddelen av dessa medel bör avses för markförvärv för flygfältsarbeten. Jag räknar sålunda med att anslaget kommer att utnyttjas för ett tjugotal markförvärv för utvidgning av flottiljernas flygfält och av krigsflygfält. I de flesta fall är det här fråga om förvärv av mindre omfattning (mark för flygplanvägar, uppställning av flygplan, banförlängningar) med kostnader varierande mellan 25 000 och 200 000 kronor. I några fall är emellertid kostnaderna väsentligt högre. Sålunda har flygförvaltningen anmält att ett område omfattande cirka 120 hektar måste förvärfvas för att möjliggöra utförande av bana 2 vid Hallands flygflottilj. Enligt flygförvaltningen är det vidare nödvändigt att förvärva omkring 70 hektar mark för utförande av bana 2 vid Blekinge flygflottilj och cirka 50 hektar för utbyggnad av en bana vid ett av krigsflygfälten. Därest så visar sig erforderligt är det min avsikt att underställa de större förvärven fastighetsnämndens granskning.

För nästa budgetår föreslagna medel bör — förutom för markförvärv för flygfältsarbeten — kunna utnyttjas för de övriga ändamål som föreslagits.

Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om hur anslagsmedlen närmare skall utnyttjas.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv för flygvapnet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 7 000 000 kronor.

Befästningars delfond

[4] **Vissa markförvärv för befästningar.** Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition (bil. 25, punkt 38) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa markförvärv för befästningar för budgetåret 1956/57 beräkna ett investeringsanslag av 1 550 000 kronor. Jag anmäler nu det slutliga medelsbehovet för detta ändamål.

Markförvärv för en berghangar

I skrivelse den 30 augusti 1955 har *fortifikationsförvaltningen* anmält att ett markområde måste förvärvas för en berghangar vid en av flygflottiljerna. Området, som utgöres av värdefull tomtmark, har med markägarens medgivande redan tagits i anspråk av kronan. Fortifikationsförvaltningen hemställer att medel för nästa budgetår beräknas under förevarande anslag för att genomföra detta förvärv. I kostnaderna för förvärvet ingår även ersättning för intrång.

Ärendet är av sådan natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Oförutsedda utgifter

Fortifikationsförvaltningen anmäler vidare att 250 000 kronor erfordras för nästa budgetår för oförutsedda utgifter för markförvärv för befästningar. Medlen avses främst för att kunna genomföra förvärv av vissa smärre markområden i anslutning till befästningar för att förhindra att områdena exploateras för sommarstugebebyggelse m. m. Beloppet bör emellertid liksom motsvarande poster under försvarsgrenarnas markförvärvsanslag kunna utnyttjas för smärre kompletteringar av mark för befästningsanläggningar och för förvärv av kompensationsmark i anledning av försäljningar.

Departementschefen

Det ifrågavarande markområdet bör med hänsyn till anläggningens art och storleken av det investerade beloppet tillföras kronan med äganderätt. Det föreslagna förvärvet är därför ofrånkomligt.

Jag föreslår att 1 550 000 kronor beräknas för nästa budgetår för att genomföra ifrågavarande förvärv och för oförutsedda utgifter för markförvärv för befästningar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv för befästningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 1 550 000 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hans Brinck
